

Za ohranitev sveta

Delavci medvoškega Donita so septembra slovesno proslavili štiri desetletja dela tega uspešnega kolektiva, ki proizvaja izdelke s področja filtracije, elektronske industrije in s področja tesnenja in veziv.

Za človeka velja, da je pri štiridesetih na višku svojih moči, saj je še poln energije, ob tem pa že dovolj izkušen, približno enako pa velja tudi za podjetje, vsekakor pa za Donit. 1950-članski kolektiv se namreč dobro zaveda, da so na pomembni prelomnici, ko nekateri stari, preizkušeni izdelki kmalu ne bodo več zadovoljevali potreb hitro se razvijajoče industrije in jih bo pač treba prilagoditi novim spoznanjem in zahtevam, ko se vse bolj spoznava, da je veliko pomembnejša od količine kakovost in ko je jasno, da bo treba za nadaljnji uspešni razvoj osvojiti izdelavo vse bolj tehnološko zahtevnih izdelkov, če želijo še naprej uspešno prodajati tudi na tujih trgih. Letos bodo namreč izvozili okrog petino vrednosti svojih izdelkov, pri čemer velja poudariti, da skoraj vse prodajo na konvertibilno področje in da so izvozni »aktivci«, saj za dolar uvoza izvozijo za dolar in 40 centov. In če vemo, da bo znašal celotni prihodek v letošnjem letu med 35 in 36 milijardami novih dinarjev, ne gre za nepomemben izvoz. Malce so sicer zaskrbljeni ob novih predpisih o zunanjetrgovinski registraciji, saj jim zaradi tega, ker so v sozdu Kernija, grozi ukinitve registracije, a kot so poudarili na tiskovni konferenci ob jubileju, bodo napeli vse sile, da bi še naprej ostali z lastno zunanjetrgovinsko aktivnostjo, saj se je le-ta doslej izkazala za sposobno in koristno. To dokazujejo tudi številke, da so v letošnjem prvem polletju izvoz v primerjavi z enakim lanskim obdobjem povečali za 30 odstotkov, uvoz pa le za 6.

Od Bloudka do Avtomontaže

Z avtobusi osvojili svet

Začeli so kot skromna delniška družba z osmimi zaposlenimi delavci pod vodstvom inž. Stanka Bloudka z izdelavo lesenih nadgradenj avtobusov, danes pa je Avtomontaža kolektiv z 2300 zaposlenimi, ki letno izdelajo okrog 1200 avtobusov, poleg tega pa so v njihovem proizvodnem programu še številni drugi izdelki: specialna vozila, robotizirane varilne celice, kalorimetri, etometri, pakirni stroji, stroji za vzgojo tobaka in hibridne koruze in še številni drugi. Seveda pa samo naštevaje proizvodnega programa ne pove prav veliko, kajti veliko bolj pomembno je, da dosegajo dobre gospodarske rezultate z izjemno visoko produktivnostjo, ki je pri izdelavi avtobusov celo višja kot v ZRN. V letošnjem letu bo celotni prihodek znašal okrog 50 milijard dinarjev, od česar bodo v glavnem na konvertibilni trg

Takšne številke so lahko dosegli tudi zato, ker so si pridobili homologacije za svoje izdelke tudi od najuglednejših firm kot sta IBM in Control Data za računalniške filtre. A to je vendarle samo eden prvih korakov pri osvajanju tehnološko zahtevnih izdelkov, saj se intenzivno ukvarjajo s tehnično keramiko, bolj tesno se želijo povezati z avtomobilsko industrijo, s katero naj bi skupaj razvijali določene izdelke za vgradnjo v nove avtomobile, ne pa izdelovali že razvitih izdelkov po tujih tehnologijah. Pri tem ne gre prezreti izjave vodilnih delavcev Donita, da naj bi še letos stekla kooperacija z znano avtomobilsko tovarno BMW, kamor naj bi Donit izvozil vedno več svojih izdelkov (leta 1988 že za 15 milijonov nemških mark, medtem ko je za leto predviden izvoz za 6 milijonov mark), za protivednost pa bi uvažali BMW avtomobile in jih prodajali za dinarje, sprva resda samo delovnim organizacijam, raznim skupnostim, milici, pozneje pa morda tudi občanom.

Seveda tudi v Donitu, tako kot nikjer, vse ni potekalo kot po maslu. Eden takšnih neljubih prijetljajev je bila odcepitev Tesnil iz Velike Loke pri Trebnjem, s katero je spor prišel tako daleč, da je sodišče združenega dela odločilo, da morajo Tesnila plačati ostalim Donitovim toždom 350 milijonov dinarjev odškodnine. Kot kaže, so imeli več sreče s tovarno v Krizevcih, ki je bila v preteklosti v izgubah, prvega aprila letos pa je upravljanje prevzel začasni organ družbenega varstva in kot vse kaže, bo tovarna ob koncu leta že brez izgub.

Donit stopa v peto desetletje svojega razvoja zavedajoč se, da na lovorikah ni moč počivati, temveč da je treba vseskozi snovati novo, napredno, moderno, prav to pa je tudi najpomembnejše.

prodali za 12 milijonov dolarjev svojih izdelkov. Na tuje prodajo več kot polovico avtobusov, to pa zgovorno dokazuje kakovost njihovih izdelkov.

»Pozabili smo na velike načrte, da bi okrog leta 2000 izdelali 4.000 avtobusov letno. Pokazalo se je, da to ne bi bila uspešna poteza, zato bomo raje izdelovali sedanjo količino avtobusov, a ob tem vzdrževali zelo diferencirano proizvodnjo, torej bomo skušali izdelati čimveč avtobusov po željah naročnikov. Ne bomo torej konfekcija, temveč krojaštvo po naročilu,« pravi o njihovem razvoju glavni direktor Valter Mislej.

Dokaz o njihovem kakovostnem delu so tudi tri kooperacije z zahodnonemškim MAN, italijanskim SAME in zahodnonemškim Webastom. Vse tri kooperacije so zasnovane na menjavi 1:0,8, kar pomeni, da za dolar izvoza Avtomontaža uvozi za 0,8 dolarja, 0,2 dolarja pa dobi v denarju. Še posebej dobro poteka sodelovanje z MAN, pri katerem ne gre le za menjavo izdelkov, temveč tudi za trdno sodelovanje pri skupnem razvijanju posameznih izdelkov in potem njihovo skupno prodajo na tretjih trgih. To samo dokazuje sposobnost Avtomontažinih delavcev v razvojnem oddelku, saj dokazujejo, da se lahko enakopravno vključujejo v mednarodno delitev dela.

Če k vsemu temu dodamo še jasno začrtan razvojni program, uspešno poslovno politiko pri izdelavi nekaterih izdelkov, ki jih primanjkuje na jugoslovanskem trgu, pa jih je moč hitro osvojiti, smel vstop na področje elektronike, lahko mirno zapišemo, da inž. Stanka Bloudka ne bi bilo sram, če bi danes stopil v Avtomontažo. Tradicija je prispievala svoje, še več pa pridnost pri delu in najpomembnejše — znanje.

NAŠI KLICAJI!!!

Spremembe brez sprememb

Ob ocenjevanju dosežkov na raznoterih področjih često slišimo: predpisi niso ustrezni in zato ni moč dosegati boljših rezultatov. Kar spomnimo se, kako so približno takšne besede pred časom veljale zunanjetrgovinskimi predpisi, češ da favorizirajo izvoznike, vsem tistim, ki tudi pripomorejo k izvozu posredno z vgrajenimi sestavnimi deli ali storitvami pa ne zagotavljajo deviz in možnosti uvoza. Posledica je bila sprememba zakona o ekonomskih odnosih s tujino — in kaj se je zgodilo: predpisi spet niso ustrezni, izvoz je celo manjši kot lani, uvoznih pravic je veliko, a spet ni deviz za plačilo v tujini kupljenega blaga. Bo za ugodnejše rezultate spet treba menjati predpise?

Ali drug primer s področja upravljanja s cestami. Se še spomnite, kako smo pred leti v naši republici skrb za večino cest zaupali občinskim interesnim skupnostim za ceste in lokalnim cestnim podjetjem z namenom, da bodo ceste bolje vzdrževane in da bomo hitreje prišli do novogradenj. A zgodilo se je ravno obratno: naše ceste so v tako kritičnem stanju, da jih bo ob sedanjem načinu gospodarjenja in zbiranja sredstev zanje nemogoče rešiti pred propadom. In rešitev: sprememba predpisov tako, da naj bi za večino cest spet skrbela republiška skupnost za ceste.

Tretji primer: davčna politika. Ničkolikokrat so bile že izrečene besede, da naša davčna politika ni ustrezna, ker znajo nekateri spretno iskati luknje v zakonih in so si nagrabili ogromno bogastvo, zanj pa niso plačali ustreznih davkov. Tudi tu nekateri rešitev vidijo v spremembi predpisov, kot da bi ti sami po sebi prinesli spremembe, ob tem pa pozabljajo na številne pasti, ki jih vsaka sprememba prinese, kajti tisti, ki so že doslej obšli plačevanje davkov, bodo tudi v prihodnje — seveda, če ne bo izvrševanje predpisov drugačno kot doslej — našli luknje v zakonih in še naprej neupravičeno bogateli. Pri tem ne gre zanemariti tudi dejstva, da imajo davki pri nas vse premalo namen — naj mi bo dovoljeno to tako imenovati — socialne korekcije, pač pa je osnovni moto polnjenje proračunskih blagajin.

Seveda je najlažje krivca za vse težave poiskati v predpisih, kajti, vsaj tako se zdi, zanje nihče ne odgovarja. Sprejeti so bili v široki demokratični razpravi v delegatski bazi, potem pa naj kdo ugotovi krivca za vse slabosti. Lažje bi bilo seveda pokazati na krivce za neizpolnjevanje sprejetih predpisov, toda tu se običajno najdejo izgovori, češ da je šlo za »koristno poverbo« v interesu višjih interesov, pa smo spet na začetku. Ob tem pa je morda še najbolj zaskrbljujoče, da nikakor ne spremenimo tistih predpisov, ki so po vsesplošni sodbi res neprimerni. »Vsako četrletje moramo izračunati več kot štiristo podatkov ob četrletni bilanci, pa od njih nič nimamo. Samo še pri nas imamo četrletne bilance, kajti to je čisti nesmisel in tratenje denarja in časa,« mi je pred kratkim razlagal eden uspešnih šišenskih gospodarstvenikov. Pa mislite, da bomo spremenili tudi te predpise?

Razpis

Svet Krajevne skupnosti »Edvard Kardelj« objavlja prosta dela in opravila »Tajnika sveta KS«

Na objavljena prosta dela in opravila se lahko prijavijo kandidati, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

— višja ali srednja izobrazba humanistične smeri;

— tri ali pet let delovnih izkušenj na podobnih delih in opravilih.

Delo združujemo za določen čas 4 leta z možnostjo ponovne izbire.

Kandidati naj prijave naslovijo na KS »Edvard Kardelj«, Pločanska 8, 61211 Šmartno pod Šmarno goro.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po končanem postopku.

tv-15 naš
TOVARIS

tribuna